

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DĪNA ŠPILMANA [DEAN SPIELMANN]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 18. decembrī¹

Apvienotās lietas C-424/24 un C-425/24

ZD

pret

Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC),

Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI),

Procura federale presso la Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC),

Collegio di garanzia dello sport presso il Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI),

Corte federale d'appello presso la Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC) (C-424/24)

un

MI

pret

Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC),

Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI) (C-425/24)

(Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lazio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija)
lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Disciplinārsods, ko piemērojusi sporta strīdu izšķiršanas struktūra – Pagaidu aizliegums pildīt futbola kluba valdes locekļa vai ģenerāldirektora pienākumus – Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru ir izslēgtas administratīvās tiesas atcelšanas pilnvaras, ļaujot tai tikai atlīdzināt kaitējumu – LES 19. panta 1. punkta otrā daļa – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā – LESD 45. un 56. pants – Darba ņēmēju brīva pārvietošanās un pakalpojumu sniegšanas brīvība

Ievads

1. Profesors Fransuā Rigo [*François Rigaux*] savā vispārējā starptautisko privāttiesību kursā Hāgas Starptautisko tiesību akadēmijā, ir paskaidrojis, ka sporta tiesību sistēmā sporta iestāžu faktiska monopola esamība attiecībā uz to noteikumu, kurus šīs iestādes ir noteikušas, ievērošanu ievieš piespiešanas elementu, kas šiem noteikumiem piešķir juridisku spēku. Tādējādi to personu

¹ Oriģinālvaloda – franču.

situācija, kuras ir izvēlējušās tiem pakļauties, ir salīdzināma ar “starpplanētu ceļotāja” situāciju, jo, “lai nosēstos uz Mēness vai Marsa”, tam ir jāpakļaujas apstākļiem, kuri saistīti ar gravitāciju vai temperatūru, un jāapmierina savas skābekļa vajadzības, izmantojot atbilstošu ekipējumu”².

2. Minēto “sporta” noteikumu tiesiskais raksturs nozīmē, ka iestādei vai iestādēm, kurām ir faktiskais monopols, ir pilnvaras sodīt par šādu noteikumu pārkāpumiem galvenokārt ar disciplinārsodiem. Šī sporta tiesību sistēmas īpatnība ir izskatāmās lietas pamatā.

3. Ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) jautā Tiesai par atsevišķu tiesību normu, kurās Itālijā ir reglamentēta sodu piemērošanas pilnvaru, kas ir sporta apvienībām, īstenošana attiecībā uz personām, kuras ietilpst to kompetencē, saderību ar Savienības tiesībām.

4. Tiesai it īpaši jāspriež par jautājumu, vai pārbaude tiesā, kura var noslēgties tikai ar atlīdzības piešķiršanu par kaitējumu, kas nodarīts personām, kurām ir piemēroti disciplinārsodi, atbilst tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kuras izriet no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

5. Izskatāmajās lietās nozīme ir LES 19. panta 1. punkta otrajai daļai, kā arī LESD 45., 56., 101. un 102. pantam.

Itālijas tiesības

Konstitūcija

6. *Costituzione della Repubblica Italiana* (Itālijas Konstitūcija) (turpmāk tekstā – “Konstitūcija”)³ 2. pantā noteikts:

“Republika atzīst un garantē cilvēka neaizskaramās tiesības gan kā indivīdam, gan kā sociālo veidojumu, kur tas realizē savu personību, loceklim, un pieprasa pildīt politiskās, ekonomiskās un sociālās solidaritātes pienākumus, no kuriem nevar atkāpties.”

7. Saskaņā ar Konstitūcijas 18. panta pirmo daļu:

“Pilsoņiem ir tiesības brīvi un bez atļaujas apvienoties mērķiem, kuri attiecībā uz indivīdiem nav aizliegti saskaņā ar krimināllikumu.”

8. Minētās Konstitūcijas 24. panta pirmajā daļā noteikts:

“Ikviens var celt prasību tiesā savu legītīmo tiesību un interešu aizsardzībai.”

² Rigaux, F., “Les situations juridiques individuelles dans un système de relativité générale. Cours général de droit international privé”, *Recueil des cours de l'Académie de La Haye en ligne*, Brill, Nijhoff, 213. sēj., 1989, 67. lpp.

³ 1947. gada 27. decembra *GUURI* Nr. 298.

9. Saskaņā ar šīs Konstitūcija 103. panta pirmo daļu:

“Valsts padomei un citām administratīvajām tiesām ir jurisdikcija aizstāvēt pret valsts pārvaldi legītīmās intereses un – īpašās tiesību aktos norādītās jomās – arī subjektīvās tiesības.”

10. Atbilstoši Itālijas Konstitūcijas 113. pantam:

“Vienmēr ir atļauts aizsargāt legītīmās tiesības un intereses pret valsts pārvaldes aktiem vispārējās jurisdikcijas vai administratīvajā tiesā.

Šāda tiesību aizsardzība tiesā nevar tikt izslēgta vai ierobežota, to attiecinot tikai uz noteiktiem pārsūdzības līdzekļiem vai noteiktu kategoriju aktiem.

Likums nosaka, kādas tiesas var atcelt valsts pārvaldes aktus šajā likumā noteiktos gadījumos un ar tajā paredzētajām sekām.”

Administratīvā procesa kodekss

11. *Codice del processo amministrativo* (Administratīvā procesa kodekss), kas apstiprināts ar 2010. gada 2. jūlija *decreto legislativo n° 104* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 104)⁴, 1. panta 1. punktā ir noteikts:

“Administratīvā tiesa nodrošina pilnīgu un efektīvu tiesību aizsardzību atbilstoši konstitucionālajiem un Eiropas tiesību principiem.”

12. Šā kodeksa 30. panta 6. punkts noteic:

“Katru prasību piespriet atlīdzināt kaitējumu, kas radies no legītīmo interešu aizskāruma vai – ekskluzīvās jurisdikcijas jomās – no subjektīvo interešu aizskāruma, skata tikai administratīvā tiesa.”

13. Minētā kodeksa 133. pantā tostarp ir ietverts 1. punkts, saskaņā ar kuru:

“Ekskluzīvā administratīvās tiesas kompetencē, neskarot turpmākus tiesību aktu noteikumus, ir:

[..]

z) strīdi par *Comitato olimpico nazionale italiano* [Itālijas Nacionālās olimpiskās komitejas (CONI)] vai sporta federāciju aktiem, kas nav rezervēti sporta strīdu izšķiršanas struktūrām, izslēdzot tos, kas raksturīgi mantiskajām attiecībām starp sabiedrībām, asociācijām un sportistiem.”

⁴ 2010. gada 7. jūlija *GLUR* Nr. 156, 1. lpp.

Likums Nr. 280/2003

14. 2003. gada 19. augusta *decreto-legge n° 220 recante disposizioni urgenti in materia di giustizia sportiva* (Dekrētlikums Nr. 220 par steidzamiem pasākumiem sporta strīdu iztiesāšanas jomā)⁵ tika pārveidots par likumu ar 2003. gada 17. oktobra *legge n° 280, conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge n° 220, recante disposizioni urgenti in materia di giustizia sportiva* (Likums Nr. 280, ar ko ar grozījumiem pārveido par likumu Dekrētlikumu Nr. 220 par steidzamiem pasākumiem sporta strīdu iztiesāšanas jomā)⁶ (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 280/2003”).

15. Likuma Nr. 280/2003 1.–3. pants ir formulēts šādi:

“1. pants – Vispārējie principi

1. Republika atzīst un veicina no starptautiskā sporta tiesiskā regulējuma, ko nosaka Starptautiskā Olimpiskā komiteja, izrietošā nacionālā sporta tiesiskā regulējuma autonomiju.

2. Attiecībās starp sporta tiesisko regulējumu un Republikas tiesību sistēmu valda autonomijas princips, izņemot gadījumus, kad ar sporta tiesisko regulējumu saistītās subjektīvās juridiskās situācijas ir nozīmīgas arī Republikas tiesību sistēmas kontekstā.

2. pants – Sporta tiesiskā regulējuma autonomija

1. Piemērojot 1. pantā minētos principus, sporta tiesiskajam regulējumam rezervētā jomā ietilpst šādu jautājumu:

a) valsts sporta tiesiskā regulējuma reglamentējošo, organizatorisko un statūtu normu un to pakārtoto aktu ievērošana un piemērošana, lai garantētu pareizu sporta darbību norisi;

b) rīcība disciplinārajā jomā un attiecīgo sporta disciplinārsodu uzlikšana un piemērošana.

2. Jomās, kas minētas 1. punktā, klubiem, asociācijām, dalībniekiem un biedriem ir pienākums vērsties – saskaņā ar [...] [CONI] un sporta federāciju statūtiem un reglamentiem – sporta strīdu izšķiršanas struktūrās.

[..]

3. pants – Kompetences normas un pārejas noteikumi

1. Kad ir izsmelti visi valsts sporta strīdu izšķiršanas līmeņi un neskarot vispārējās jurisdikcijas tiesas jurisdikciju lietās par mantiskajām attiecībām starp klubiem, asociācijām un sportistiem, jebkuru citu strīdu par [CONI] vai sporta federāciju aktiem, kas nav rezervēts sporta strīdu izšķiršanas struktūrām saskaņā ar 2. pantu, regulē Administratīvā procesa kodekss, katrā ziņā neskarot iespējamo šķīrētības klauzulu normas, kuras ietvertas [CONI] un sporta federāciju statūtos un reglamentos, kā noteikts 2. panta 2. punktā [...].

[..]”

⁵ 2003. gada 20. augusta *GURI* Nr. 192, 4. lpp.

⁶ 2003. gada 18. oktobra *GURI* Nr. 243, 4. lpp.

“FIGC” Sporta strīdu iztiesāšanas kodekss

16. Tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru tika piemēroti pamatlīdētā aplūkojamie sodi, ir *codice di giustizia sportiva della Federazione Italiana Giuoco Calcio* (Itālijas Futbola federācijas (FIGC) Sporta strīdu iztiesāšanas kodekss)⁷.

17. Saskaņā ar šā kodeksa 2. panta 1. punktu tas it īpaši ir piemērojams “vadošiem darbiniekiem”, kuri veic profesionālu darbību sporta jomā, proti, personu kategorijai, par kuru ir skaidrs, ka tajā ietilpst ZD un MI.

18. Minētā kodeksa 4. pantā “Vispārīgo noteikumu imperatīvais raksturs” noteikts:

“1. Personām, kas minētas 2. pantā, ir pienākums ievērot FIGC statūtus, Kodeksu, FIGC Iekšējās organizatoriskās normas, kā arī pārējās konkrētās federācijas normas, un tās ievēro lojalitātes, godprātības un godīguma principus ikvienās attiecībās, kas jebkādā ziņā ir attiecināmas uz sporta darbību.

2. Ja netiek izpildīti 1. punktā paredzētie pienākumi, tiek piemēroti sodi, kuri izklāstīti 8. panta 1. punkta a), b), c) un g) apakšpunktā un 9. panta 1. punkta a), b), c), d), f), g) un h) apakšpunktā.

[..]”

19. Kā viens no sodiem šā paša kodeksa 9. panta 1. punkta f) apakšpunktā ir minēta “diskvalifikācija uz noteiktu laiku FIGC ietvaros ar iespējamu lūgumu to attiecināt uz [Eiropas Futbola asociāciju savienību (UEFA)]”.

20. FIGC Sporta strīdu izšķiršanas kodeksa 31. panta “Pārkāpumi ekonomiskajā un pārvaldības jomā” 1. punktā noteikts:

“Administratīvu pārkāpumu veido dokumentu, ko pieprasījušas sporta strīdu izšķiršanas struktūras, *Commissione di vigilanza sulle società di calcio professionistiche* [Profesionālā futbola klubu uzraudzības komisija] un citas federācijas kontroles struktūras, kā arī par UEFA un FIGC licenču izdošanu kompetentās iestādes, neiesniegšana, sagrozīšana vai materiāla vai ideoloģiska viltošana – arī daļēja, vai nepatiesas informācijas, informācijas ar noklusējumiem vai daļējas informācijas sniegšana. Administratīvus pārkāpumus veido arī rīcība, kas jebkādā ziņā vērsta uz attiecīgās sporta federācijas normu neievērošanu pārvaldības un ekonomiskajā jomā, kā arī šajā jomā kompetento federācijas struktūru lēmumu neizpilde. Neskarot bargāku sodu, kas paredzēti UEFA nolikumā licenču izsniegšanas jomā vai citās speciālajās normās, kā arī bargāku sodu, kas var tikt uzlikti par citiem šajā pantā minētajiem nodarījumiem, piemērošanu, sabiedrība, kas izdara šajā punktā minētos nodarījumus, ir sodāma ar naudas sodu un brīdinājumu.”

Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

21. ZD un MI ir attiecīgi sabiedrības *Juventus F.C. SpA* (turpmāk tekstā – “*Juventus*”), kas ir Itālijā reģistrēts profesionālā futbola klubs, bijušais priekšsēdētājs un bijušais valdes loceklis.

⁷ Ar 2019. gada 11. jūnija Lēmumu Nr. 258 šo kodeksu atbilstoši *Statuto CONI* (CONI statūti) 7. panta 5. punkta l) apakšpunktam ir apstiprinājusi *Giunta Nazionale del CONI* (CONI Nacionālā izpildinstitūcija).

22. *Federazione Italiana Giuoco Calcio* (Itālijas Futbola federācija, turpmāk tekstā – “FIGC”) ir saskaņā ar privāttiesībām dibināta apvienība, kuras mītnesvieta ir Itālijā. Tās mērķis ir veicināt un regulēt profesionālo un amatieru futbolu šajā dalībvalstī. Tā ir Starptautiskās Futbola asociāciju federācijas (FIFA) un Eiropas Futbola asociāciju savienības (UEFA) biedre.

23. Savukārt *Comitato Olimpico Nazionale Italiano* (Itālijas Nacionālā olimpiskā komiteja, turpmāk tekstā – “CONI”) ir publisko tiesību subjekts, kuras mītnesvieta ir Itālijā. Atbilstoši iesniedzējtiesas minētajam tās uzdevums ir koordinēt dažādu Itālijas sporta apvienību darbības.

24. 2022. gada 1. aprīlī *Procura Federale Presso La Federazione Italiana Giuoco Calcio* (FIGC prokuratūra, Itālija) (turpmāk tekstā – “Federācijas prokuratūra”), kas ir FIGC struktūra, kuras kompetencē ir disciplinārās procedūras, vērsās *Tribunale Federale nazionale* (FIGC nacionālā tiesa, Itālija) (turpmāk tekstā – “Federācijas tiesa”) ar prasību, kas vērsta pret vairākiem Itālijas profesionālā futbola klubiem, tostarp *Juventus*, kā arī pret vairākiem to vadošajiem darbiniekiem. Federācijas prokuratūra viņus it īpaši apsūdzēja par to, ka viņi ir pārkāpuši lojalitātes, godprātības un godīguma principus, kuri norādīti FIGC Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksa 4. un 31. pantā. Konkrētāk, tā būtībā pārmet ZD un MI, ka viņi ir piedalījušies tādas fiktīva kapitāla pieauguma sistēmas ieviešanā, kuras kopējā summa pārsniedz 60 miljonus EUR, sniedzot vai apstiprinot tādu deklarāciju esamību *Juventus* finanšu pārskatos un bilancēs par 2020. un 2021. gadu, kurās ir nepatiesi atspoguļots spēlētāju sporta pakalpojumu nodošanas darbību kopums un tātad [spēlētāju] pārejas ir norādītas kā neatkarīgi darījumi. Proti, pēc Federācijas prokuratūras domām, patiesībā runa bija par apmaiņas darījumiem, kuru mērķis bija izvairīties no tiem piemērojamā starptautiskā grāmatvedības standarta piemērošanas un galu galā paziņot par lielākiem rezultātiem un aktīviem, nekā šajā sistēmā iesaistīto klubu faktiskie rezultāti un aktīvi.

25. Ar 2022. gada 22. aprīļa lēmumu Federācijas tiesa, kas ir FIGC struktūra, kuras kompetencē it īpaši ir disciplinārsodi, pieņēma lēmumu, ar kuru tā attaisnoja visas fiziskās un juridiskās personas, pret kurām bija vērsta šī prasība⁸.

26. Federācijas prokuratūra par šo lēmumu iesniedza sūdzību *Corte Federale d'appello presso la Federazione Italiana Giuoco Calcio* (FIGC apelācijas tiesa, Itālija) (turpmāk tekstā – “Federācijas apelācijas tiesa”).

27. Ar 2022. gada 27. maija lēmumu Federācijas apelācijas tiesa apstiprināja Federācijas tiesas lēmumu⁹.

28. 2022. gada 24. novembrī Federācijas prokuratūra no *Tribunale di Torino* (Turīnas tiesa, Itālija) piesaistītā Republikas prokurora saņēma tādu dokumentu kopiju, kuri ietverti kriminālprocesa, ko paralēli uzsākusi prokuratūra par faktiem, uz kuriem attiecas šo secinājumu 24. punktā minētā prasība, lietas materiālos. Pēc šo dokumentu saņemšanas Federācijas prokuratūra uzskatīja, ka šie dokumenti pamato prasības par daļēju pārskatīšanu iesniegšanu Federācijas apelācijas tiesā.

29. 2023. gada janvārī Federācijas apelācijas tiesa pieņēma lēmumu, ar kuru tā apmierināja Federācijas prokuratūras prasību veikt pārskatīšanu¹⁰. Ar šo lēmumu tā it īpaši uzlika ZD un MI disciplinārsodu, kas izpaudās kā aizliegums 24 mēnešus veikt darbības FIGC ietvaros, kam pievienots lūgums šo aizliegumu attiecināt arī uz UEFA un FIFA. Šo aizliegumu, kas praktiski

⁸ Lēmums Nr. 0128/TFNSD-2021–222.

⁹ Lēmums Nr. 0089/CFA-2021–2022.

¹⁰ Lēmums Nr. 0063/CFA2022–2023, kas pasludināts 2023. gada 20. janvārī un reģistrēts 2023. gada 30. janvārī.

attiecas uz jebkādas profesionālās darbības veikšanu FIGC kompetencē esošajā jomā, proti, saistībā ar profesionālo vai amatieru futbolu Itālijā, FIFA Disciplinārā komiteja vēlāk paplašināja pasaules līmeni.

30. Minēto lēmumu ZD un MI apstrīdēja *Collegio di Garanzia della Sport presso il Comitato Olimpico Nazionale Italiano* (CONI Sporta garantiju kolēģija, Itālija) (turpmāk tekstā – “Sporta garantiju kolēģija”), kas ir augstākā tiesa sporta strīdu iztiesāšanas jomā.

31. Ar 2023. gada 8. maija lēmumu Sporta garantiju kolēģija noraidīja ZD un MI pārsūdzību, vienlaikus apmierinot citu personu pārsūdzības un nododot lietu atpakaļ Federācijas apelācijas tiesai, lai pēdējā minētā varētu galīgi noteikt piemērojamos disciplinārsodus¹¹.

32. 2023. gada 25. maijā iepriekš minētajā kriminālprocesā tika izdots rīkojums par tiesvedības izbeigšanu.

33. Pēc tam ZD un MI cēla prasību *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa), kas ir iesniedzējtiesa, par Federācijas apelācijas tiesas un Sporta garantiju kolēģijas secīgi pieņemtajiem lēmumiem, ciktāl šie lēmumi uz tiem attiecas.

34. Iesniedzējtiesas nolēmumā šī tiesa norāda, pirmkārt, ka ar savām attiecīgajām prasībām ZD un MI to lūdz – galvenokārt – apturēt, kā arī atcelt disciplinārsodu, ko tiem uzlikusi Federācijas apelācijas tiesa, un tikai pakārtoti – atlīdzināt kaitējumu, kurš tiem radies šā soda dēļ. Tomēr šai tiesai saskaņā ar piemērojamiem Itālijas tiesību aktiem, kā tos ir interpretējusi *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), šīs abas prasības esot jānoraida kā “nepieņemamas kompetences neesamības dēļ”, ciktāl to mērķis ir panākt šo disciplinārsodu atcelšanu.

35. Proti, divos, 2011. gada 7. februāra¹² un 2019. gada 17. aprīļa¹³, spriedumos *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) būtībā esot uzskatījusi, ka Likuma Nr. 280/2003 2. un 3. pants jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem “sporta strīdu izšķiršanas struktūrām”, tostarp Federācijas tiesai, Federācijas apelācijas tiesai un Sporta garantiju kolēģijai, ir piešķirta ekskluzīva kompetence izskatīt pieteikumus par tādu disciplinārsodu apturēšanu un atcelšanu, kas uzlikti juridiskām vai fiziskām personām, kuras ir dažādu Itālijas sporta apvienību dalībnieki vai biedri. Savukārt administratīvajai tiesai saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksa 133. panta 1. punkta z) apakšpunktu esot ekskluzīva kompetence izskatīt strīdus par CONI un Itālijas sporta apvienību aktiem, kuri nav rezervēti “sporta strīdu izšķiršanas struktūrām”. Šo strīdu vidū esot prasības, ar kurām personas, kam ir piemēroti šādi disciplinārsodi, pēc tam, “kad ir izsmelti visi valsts sporta strīdu izšķiršanas līmeņi”, šo tiesu lūdz pakārtoti pārbaudīt šo sodu tiesiskumu, lai panāktu “līdzvērtīgu tiesību aizsardzību tiesā” attiecībā uz viņu “subjektīvo tiesisko situāciju”, kā arī “tiesībām un leģitīmajām interesēm”. Šāda aizsardzība varētu izpausties vienīgi kā finansiāla atlīdzība par šīm personām nodarīto kaitējumu.

36. Kā tas izrietot no šiem pašiem spriedumiem, *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) šādu Likuma Nr. 280/2003 un Administratīvā procesa kodeksa dažādo attiecīgo tiesību normu interpretāciju esot balstījusi uz konstatējumu, ka šīs tiesību normas izriet no “saprātīgas līdzsvarošanas”, ko Likuma Nr. 280/2003 1. pantā Itālijas likumdevējs ir veicis starp efektīvas un pilnīgas tiesību aizsardzības tiesā principu, kas nostiprināts Konstitūcijas 24., 103. un 113. pantā, no vienas puses, un nepieciešamību saglabāt sporta tiesiskā regulējuma autonomiju, kas ir

¹¹ Lēmums Nr. 40/2023.

¹² Spriedums Nr. 49/2011 (2011. gada 16. februāra *GIURI* Nr. 8, IT:COST:2011:49).

¹³ Spriedums Nr. 160/2019 (2019. gada 3. jūlija *GIURI* Nr. 27, IT:COST:2019:160).

aizsargāta saskaņā ar šīs Konstitūcijas 2. un 18. pantu, no otras puses. Tādējādi attiecīgo personu tiesību aizsardzību tiesā efektīvi nodrošinot “sporta strīdu izšķiršanas struktūras”, kas ir īpaša “apvienības tiesas” izpausme attiecībā uz tādām tiesiskajām situācijām kā tās, kuras rada disciplinārsodu piemērošana un kurām ir nozīme “nozāres tiesību sistēmā”, kāda ir “sporta tiesību sistēma”, bet ne “vispārējā tiesību sistēmā”. Tajā pašā laikā šo personu “subjektīvās tiesiskās situācijas” efektīvu aizsardzību tiesā, ņemot vērā “vispārējo tiesību sistēmu”, turpinot nodrošināt administratīvās tiesas.

37. Otrām kārtām, iesniedzējtiesa uzskata, ka tai ir jāuzdod Tiesai jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, lai varētu lemt gan par ZD un MI celto prasību pieņemamību, gan par šo prasību pamatotību.

38. Trešām kārtām un visbeidzot, šī tiesa būtībā norāda, ka tai ir šaubas par Likuma Nr. 280/2003 atbilstību Savienības tiesībām.

39. Šādos apstākļos *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) lietā C-424/24 nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Savienības tiesības un it īpaši LES 6. un 19. pants, ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ^[14] 47. pantu un [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas ^{15]} 6. pantu, saistībā ar efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principu jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka tāda dalībvalsts tiesību norma kā [Likuma Nr. 280/2003] – kā tas interpretēts [valsts] judikatūrā – 2. pants, kad ir izsmelti visi valsts sporta strīdu izšķiršanas līmeņi, izslēdz tiesību aizsardzību tiesā, kas paredz valsts tiesas (šajā lietā administratīvās tiesas) pilnvaras atcelt sporta disciplinārsodu un tā sekas nākotnē, kā arī uz laiku apturēt šo sodu iedarbību, tādējādi ierobežojot valsts tiesas pilnvaras un ļaujot tai tikai piespriest kaitējuma atlīdzināšanu naudā, ja izrādās, ka disciplināro pilnvaru īstenošana konkrētajā gadījumā ir bijusi prettiesiska?
- 2) Vai Savienības tiesības un it īpaši LES 6. un 19. pants, kas interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47., 48. un 49. pantu un [ECPAK] 6. un 7. pantu, jāinterpretē tādējādi, ka nolūkā nodrošināt inkriminējošo normu tiesiskuma, izsmēloša rakstura un pietiekamas noteiktības principu, kā arī principu par taisnīgu lietas izskatīšanu ievērošanu tiem ir pretrunā tas, ka tāda valsts tiesību norma kā [Likuma Nr. 280/2003] – kā tas interpretēts [valsts] judikatūrā – 2. pants, kas atbilstoši sporta tiesiskā regulējuma autonomijas principam, kas noteikts valsts tiesību aktos un interpretēts [valsts] judikatūrā, ļauj sporta pārvaldības struktūrām piemērot vadošam sporta jomas darbiniekam disciplinārsodu, kas aizliedz veikt profesionālo darbību, jo šis darbinieks ir pārkāpis kādu [FIGC] tiesiskā regulējuma noteikumu ([FIGC] Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksa 4. panta 1. punkts), kurā ar vispārēju neprecīzu klauzulu ir noteikts, ka visiem biedriem un vadošiem darbiniekiem papildus federācijas statūtiem un citām normām ir jāievēro lojalitātes, godprātības un godīguma principi?

¹⁴ Turpmāk tekstā – “Harta”.

¹⁵ Parakstīta 1950. gada 4. novembrī Romā (turpmāk tekstā – “ECPAK”).

3) Vai Savienības tiesības un it īpaši LESD 45., 49. un 56., 101. un 102. pants un [Hartas] 47. pants jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tas, ka tāda valsts tiesību norma kā [Likuma Nr. 280/2003] 2. pants ļauj sporta struktūrām uzlikt aizliedzoša rakstura disciplinārsodu, saskaņā ar kuru kādam starptautiska līmeņa sporta sabiedrības augstākā līmeņa vadošam darbiniekam ir aizliegts 24 mēnešus veikt profesionālo darbību valstiskā un pārvalstiskā līmenī?”

40. Šādos pašos apstākļos lietā C-425/24 *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai būtībā tos pašus prejudiciālos jautājumus.

41. Rakstveida apsvērumus iesniedza ZD, MI, CONI, FIGC, Itālijas un Portugāles valdības, kā arī Eiropas Komisija.

42. ZD, MI, CONI, FIGC, Itālijas valdības un Komisijas mutvārdu paskaidrojumi tika uzklausi tiesas sēdē, kas notika 2025. gada 17. septembrī.

Juridiskā analīze

43. Atbilstoši Tiesas lūgumam šajos secinājumos tiks aplūkots tikai pirmais un trešais prejudiciālais jautājums. Vispirms izskatīšu trešo jautājumu un pēc tam pievērsīšos pirmajam jautājumam.

Par trešo jautājumu

44. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LESD 45., 56., 101. un 102. pants¹⁶ jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj to, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā šajā lietā ļauj sporta struktūrām uzlikt sporta kluba vadošam darbiniekam disciplinārsodu, saskaņā ar kuru viņam 24 mēnešus ir aizliegts veikt profesionālo darbību valsts un starptautiskā līmenī.

Par pieņemamību

45. Komisija un Itālijas valdība apšaubā šī jautājuma pieņemamību¹⁷, uzskatot, ka savos lūgumos iesniedzējtiesa nav sniegusi paskaidrojumu par saikni, ko tā konstatējusi starp Savienības tiesību normām, kuru interpretācija tiek lūgta, un valsts tiesību aktiem, kas piemērojami pamatlietā.

46. Komisija uzskata, ka strīdiem pamatlietās, šķiet, nav pārrobežu rakstura. Pēc Komisijas domām, visi šīs lietas apstākļi ir saistīti tikai ar Itāliju, jo runa ir par disciplinārsodiem, kas uzlikti Itālijas vadošajiem darbiniekiem, kuriem ir darba attiecības ar Itālijas futbola klubu un kuri nav izmantojuši savas tiesības uz brīvu pārvietošanos. Attiecīgie disciplinārsodi izpaužas kā “pagaidu aizliegums veikt darbības FIGC ietvaros uz 24 mēnešiem, kam pievienots *lūgums par šā*

¹⁶ Iesniedzējtiesa atsaucas arī uz LESD 49. pantu par brīvību veikt uzņēmējdarbību. Tiesai tomēr šis jautājums būtu jāpārformulē, neiekļaujot šo tiesību normu, ņemot vērā to, ka, manuprāt, vadības pilnvaras futbola klubā, ņemot vērā to īpašo raksturu, nešķiet tādas darbības, ko var veikt pastāvīgā un ilgstošā veidā no galamērķa dalībvalstī esoša uzņēmuma. Skat. spriedumu, 2022. gada 7. septembris, Čilevičs u.c. (C 391/20, EU:C:2022:638, 54. punkts).

¹⁷ Lai gan savos rakstveida apsvērumos šī Komisijas iebilde par nepieņemamību šķiet attiecamies uz pirmo prejudiciālo jautājumu, tiesas sēdē tā norādīja, ka patiesībā šī iebilde attiecas uz trešo jautājumu.

aizlieguma paplašinātu attiecināšanu uz UEFA un FIFA". Šķērslis attiecīgo vadošo darbinieku pārvietošanās brīvībai esot īstenojies tikai brīdī, kad FIFA apmierināja FIGC iesniegto lūgumu par minēto sodu ģeogrāfiskās piemērojamības paplašināšanu pasaules līmenī. ā.

47. Šajā ziņā jānorāda, ka Tiesa jau ir piekritusi atbildēt uz tai uzdotajiem jautājumiem gadījumā, ja tā priekšmeta vai rakstura dēļ attiecīgais valsts tiesiskais regulējums var radīt pārrobežu ietekmi¹⁸. Tā tas ir attiecīgajā Itālijas tiesiskajā regulējumā, kurā starp sodiem, kad domāti šo tiesību normu ievērošanas nodrošināšanai, ir daži, kam var pievienot lūgumu tos paplašināti attiecināt uz UEFA un FIFA.

48. Tādējādi ierosinu Tiesai noraidīt šo iebildi par nepieņemamību..

Par lietas būtību

49. Iesākumā jānorāda, ka valsts tiesību normas, kuras ir šā jautājuma priekšmets un kuras ietilpst FIGC Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksā, reglamentē dažus FIGC sodīšanas darbības aspektus. Šo kodeksu, ko izdevusi privāttiesību apvienība, proti, FIGC, ir apstiprinājusi CONI. Proti, šai pēdējai minētajai struktūrai, kurai ir publisks raksturs, ir jāizvērtē tā atbilstība likumam, *Statuto Comitato Olimpico Nazionale Italiano* (CONI statūti)¹⁹, pamatprincipiem, kā arī CONI Nacionālās padomes izstrādātajām pamatnostādnēm un kritērijiem²⁰.

50. Pēc tam jāizvērtē jautājumi par šo tiesību normu saderību ar, pirmām kārtām, konkurences noteikumiem (LESD 101. un 102. pants) un, otrām kārtām, noteikumiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pakalpojumu sniegšanas brīvību (LESD 45. un 56. pants). Tomēr šķiet, ka jāsniedz viena ievada piezīme.

51. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru sporta darbību reglamentē Savienības tiesības, ja tā ir saistīta ar saimniecisko darbību. Kā Tiesa nesen ir norādījusi, tikai daži īpaši noteikumi, kas, pirmkārt, ir pieņemti vienīgi ar ekonomiska rakstura apsvērumiem nesaistītu iemeslu dēļ un, otrkārt, attiecas uz jautājumiem, kuri skar tikai sportu kā tādu, ir uzskatāmi par tādiem, kas nekādi nav saistīti ar jebkādu saimniecisko darbību²¹. Acīmredzami tādi noteikumi par profesionālā sporta kluba ekonomisko pārvaldību kā šajā lietā neietilpst šajā kategorijā, un tādējādi tie nav izslēgti no Savienības tiesību piemērošanas jomas.

52. Ņemot vērā LESD 101. pantu, iesniedzējtiesai, šķiet, ir šaubas par to, vai privāttiesību apvienību, kuras organizē futbola sacensības, pieņemtie lēmumi, piemēram, lēmums par attiecīgā soda piemērošanu, ir jā kvalificē kā "uzņēmumu apvienību lēmumi", un tā tad uz tiem attiecas šajā tiesību normā paredzētais aizliegums.

¹⁸ Ilustrācijai skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūlijs, *Citroën Belux* (C-265/12, EU:C:2013:498, 32. un 33. punkts).

¹⁹ 2023. gada 21. novembrī grozīti ar CONI *Consiglio Nazionale* (Nacionālā padome) Lēmumu Nr. 1745, kas apstiprināts ar dekrētu, ko 2023. gada 20. decembrī pieņēmis *Presidente del Consiglio dei Ministri* (Ministru padomes priekšsēdētājs).

²⁰ Skat. CONI statūtu 7. panta 5. punkta l) apakšpunktu.

²¹ Skat. spriedumu, 2023. gada 21. decembris, *European Superleague Company* (C-333/21, turpmāk tekstā – "spriedums *European Superleague*", EU:C:2023:1011, 84. punkts). Tā tas it īpaši ir to noteikumu gadījumā, kas attiecas uz ārvalstu spēlētāju izslēgšanu no to komandu sastāva, kuras piedalās sacensībās starp savu valsti pārstāvošajām komandām, vai uz to klasifikācijas kritēriju noteikšanu, kas tiek izmantoti, lai atlasītu sportistus, kuri individuāli piedalīsies sacensībās.

53. Šajā ziņā jāatgādina, ka, lai uz vienošanos, uzņēmumu apvienības lēmumu vai saskaņotām darbībām attiektos šis aizliegums, tiem vienlaikus ir jāspēj ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un to “mērķim vai sekām” ir jābūt nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū²². Tātad LESD 101. panta pārkāpumu var konstatēt vienīgi tad, ja abi šie nosacījumi ir izpildīti.

54. Tomēr, pat pieņemot, ka attiecīgais valsts tiesiskais regulējums ir “uzņēmumu apvienības lēmums”, no lietas materiāliem nekādi neizriet, ka konkurences ierobežojumi mērķa vai seku dēļ varētu izrietēt no šā tiesiskā regulējuma un sodiem, ko tas ļauj uzlikt.

55. Šis tiesiskais regulējums attiecas uz disciplinārsodu piemērošanu tādām fiziskām personām kā futbola klubu vadošie darbinieki. Tomēr neviens lietas materiālu elements neļauj pieņemt, ka šo sodu piemērošana netieši varētu noteikt futbola kluba, kurā sodītie vadošie darbinieki veica savu profesionālo darbību, pārcelšanu zemākā līgā. Ņemot to vērā, nevar secināt, ka minētais tiesiskais regulējums var izkropļot konkurenci starp uzņēmumiem.

56. Runājot par LESD 102. pantu, ar šo tiesību normu ir aizliegts vienam vai vairākiem uzņēmumiem ļaunprātīgi izmantot savu dominējošo stāvokli iekšējā tirgū, ciktāl šī izmantošana var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tādējādi šis pants ir vērsts uz to, lai novērstu ietekmi uz konkurenci, kas kaitē sabiedrības interesēm, individuāliem uzņēmumiem un patērētājiem, sodot par tādu dominējošā stāvokli esošu uzņēmumu rīcību, kuri ierobežo vai kavē uz sniegumu balstītu konkurenci un tādējādi var radīt patērētājiem tiešu vai netiešu kaitējumu²³.

57. Šajā lietā, pat atzīstot, ka FIGC un CONI varētu kvalificēt kā “uzņēmumus” konkurences tiesību izpratnē, neredzu, kurā tirgū tie atrastos dominējošā stāvoklī un varētu to ļaunprātīgi izmantot, īstenojot savas pilnvaras uzlikt sodus futbola klubu vadošajiem darbiniekiem.

58. Līdz ar to apgalvotā tādu pārskatāmu, skaidru un precīzu materiālo kritēriju neesamība, kuri reglamentētu šo sodu piemērošanas pilnvaru īstenošanu, uz ko atsaucas prasītāji pamatlietā, katrā ziņā neradītu problēmu saistībā ar LESD 102. pantu²⁴.

59. Tādēļ, manuprāt, LESD 101. un 102. pants pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā šajā lietā.

60. Attiecībā uz LESD noteikumiem par brīvu pārvietošanos jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru visu LESD noteikumu par personu brīvu pārvietošanos mērķis ir atvieglot Savienības pilsoņiem jebkāda veida profesionālās darbības veikšanu Savienības teritorijā un tie nepieļauj pasākumus, kas var būt nelabvēlīgi šiem pilsoņiem, ja tie vēlas veikt saimniecisku darbību citas dalībvalsts teritorijā²⁵. Līdz ar to ar LESD 45. pantu ir nesaderīgs jebkurš valsts pasākums, kas Savienības pilsoņiem var traucēt vai padarīt mazāk pievilcīgu šajā pantā garantētās pamatbrīvības izmantošanu. Tāds pats juridiskais kritērijs ir piemērojams attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību, kas paredzēta LESD 56. pantā²⁶.

²² Skat. spriedumu, 2017. gada 6. decembris, *Coty Germany* (C-230/16, EU:C:2017:941, 22. punkts).

²³ Skat. spriedumu, 2025. gada 25. februāris, *Alphabet u.c.* (C-233/23, EU:C:2025:110, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁴ Skat. spriedumu *European Superleague* (131.–135. punkts).

²⁵ Skat. spriedumu, 2023. gada 16. novembris, Komisija/Nīderlande (Pensijas tiesību vērtības pārvešana) (C-459/22, EU:C:2023:878, 29. punkts).

²⁶ Skat. spriedumu, 2013. gada 12. septembris, *Konstantinides* (C-475/11, EU:C:2013:542, 44. punkts).

61. Šajā ziņā norādīšu, ka disciplinārsodi, kuri paredzēti *FIGC* Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksā un kuri uzlikti konkrētiem Itālijas profesionālā futbola klubu vadošajiem darbiniekiem, var liegt šiem darbiniekiem pieņemt algota darba piedāvājumus citos Eiropas futbola klubos vai darboties kā pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz šiem pašiem klubiem. Šādos apstākļos nešķiet apšaubāmi, ka pastāv šķērslis vadošo darbinieku, kuriem ir piemērots sods, pārvietošanās brīvībai LESD 45. un 56. panta izpratnē.

62. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šāds šķērslis tomēr var būt pieļaujams, ja ir pierādīts, pirmkārt, ka attiecīgo pasākumu pieņemšanu pamato leģitīms vispārējo interešu mērķis un, otrkārt, ka ar tiem tiek ievērots samērīguma princips²⁷.

63. Attiecībā uz leģitīma vispārējo interešu mērķa esamību ir jāprecizē turpmāk minētais.

64. No lietas materiāliem izriet, ka *FIGC* Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksa 4. pantā ir noteikts pienākums ievērot lojalitātes, godprātības un godīguma principus visās attiecībās, kas saistītas ar sporta darbību, pretējā gadījumā tiek piemēroti sodi, kuri konkrēti paredzēti šā kodeksa 9. pantā.

65. Tādējādi pirmā no šīm tiesību normām attiecas uz rīcību, ar kuru tiek pārkāpti godīgas dalības sporta sacensībās un līdz ar to vienlīdzīgas attieksmes pret iesaistītajiem klubiem principi.

66. Tāda rīcība kā prasītāju pamatlietā rīcība²⁸ ļauj klubam, kuram viņi ir piederīgi, gūt prettiesisku ekonomisku priekšrocību salīdzinājumā ar citiem klubiem, kas piedalās tajās pašās sacensībās. Tādējādi ar to tiek apdraudēta dalības šajās sacensībās nosacījumu vienlīdzība starp klubiem, kuri tajās ir iesaistīti. Tātad attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzētā sodīšanas mehānisma mērķis ir nodrošināt godīgu un vienlīdzīgu sporta sacensību norisi apstākļos, kurus neizkropļo krāpšana.

67. Savukārt es esmu pārliecināts, ka uz šādu mērķi var atsaukties, lai pamatotu attiecīgā tiesiskā regulējuma pieņemšanu, vēl jo vairāk tāpēc, ka Tiesa nesen ir atzinusi, ka “mērķis nodrošināt sporta sacensību likumību ir leģitīms vispārējo interešu mērķis, kuru sporta apvienība var īstenot”²⁹.

68. Runājot par jautājumu, vai attiecīgais valsts tiesiskais regulējums ir piemērots, lai nodrošinātu šā mērķa sasniegšanu, un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai, jānorāda, ka Tiesas judikatūrā ir uzsvērtā nepieciešamība, lai rīcības brīvība, kas ir instancēm, kuras ir pilnvarotas uzlikt sodus, netiktu izmantota patvaļīgi. No šīs judikatūras it īpaši izriet, ka tādām apvienībām kā *FIGC* ir tiesības paredzēt sodu uzlikšanu noteikumu, kuri ietverti tās Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksā, pārkāpuma gadījumā, ja šie noteikumi un sodi, kas paredzēti, lai nodrošinātu šā kodeksa ievērošanu, ir pamatoti ar leģitīmu vispārējo interešu mērķi. Tomēr, pēc Tiesas domām, šādi sodi var būt pieļaujami tikai ar nosacījumu, ka to noteikšanu regulē *pārskatāmi, objektīvi, nediskriminējoši un samērīgi kritēriji*. Šī pēdējā prasība it īpaši nozīmē, ka, nosakot sodu apmēru un ilgumu, tiek ņemti vērā *konkrētie lietas apstākļi*. Turklāt ir jābūt iespējai šos kritērijus *efektīvi pārbaudīt tiesā*³⁰.

²⁷ Skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *FIFA* (C-650/22, turpmāk tekstā – “spriedums *FIFA*”, EU:C:2024:824, 95. punkts).

²⁸ Skat. šo secinājumu 24. punktu.

²⁹ Skat. spriedumu *FIFA* (100. un 101. punkts).

³⁰ Skat spriedumus *European Superleague* (257. punkts) un *FIFA* (111. punkts).

69. Iesniedzējtiesai jāpārbauda, vai attiecīgais tiesiskais regulējums ir piemērots, lai garantētu mērķi nodrošināt godīgu un vienlīdzīgu sporta sacensību norisi, un vai tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā sasniegšanai.

70. Tomēr vēlos uzsvērt, ka FIGC Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksa 12.–18. pantu, kuri ietverti šā kodeksa II iedaļā “Sodu piemērošana”, varētu uzskatīt par tādiem, kas reglamentē attiecīgās sodu piemērošanas pilnvaras atbilstoši tam, kas prasīts iepriekš minētajā judikatūrā.

71. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz trešo jautājumu atbildēt, ka LESD 45. un 56. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj to, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā šajā lietā ļauj sporta struktūrām uzlikt sporta kluba vadošam darbiniekam disciplinārsodu, saskaņā ar kuru viņam 24 mēnešus ir aizliegts veikt profesionālo darbību valsts un starptautiskā līmenī, ar nosacījumu, ka šis tiesiskais regulējums un sodi, kuri paredzēti, lai nodrošinātu tā ievērošanu, ir pamatoti ar leģitīma vispārējo interešu mērķa īstenošanu un šo sodu noteikšanu regulē *pārskatāmi, objektīvi, nediskriminējoši un samērīgi kritēriji*. Tāpat LESD 101. un 102. pants pieļauj šādu valsts tiesisko regulējumu.

Par pirmo jautājumu

72. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LES 19. pants, lasot to Hartas 47. panta gaismā³¹, jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tādu disciplinārsodu kā pamatlietā aplūkojamie pārbaude tiesā, ko veic valsts instances, kuras atbilst prasībām, kas saistītas ar “tiesas” statusu Savienības tiesību izpratnē, aprobežojas tikai ar pakārtotu pārbaudi, kas prettiesiskuma gadījumā var noslēgties tikai un vienīgi ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu personām, kurām šie disciplinārsodi ir uzlikti, tādējādi izslēdzot iespēju kompetentajai tiesai atcelt šādus disciplinārsodus un vajadzības gadījumā noteikt pagaidu pasākumus attiecīgajām personām.

Par pieņemamību

73. Itālijas valdība apgalvo, ka šis jautājums ir nepieņemams tāpēc, ka drīzumā var tikt izsmeltas no Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūru pieņemtajiem lēmumiem izrietošo aizliegumu sekas. Precīzāk, šī valdība atgādina, pirmkārt, ka prasītājiem pamatlietās ir piespriests aizliegums uz 24 mēnešiem un, otrkārt, ka šo sodu, kas izpildāms nekavējoties, ar 2023. gada 20. janvāra lēmumu uzlikusi Federācijas apelācijas tiesa. No tā izrietot, ka attiecīgais aizliegums beidzoties 2025. gada 20. janvārī, kas ir datums, kad, ticamākais, spriedumi prejudiciālajās lietās vēl nebūtu pasludināti. Tādējādi aizlieguma atcelšana vairs nesniegtu reālu labumu prasītājiem pamatlietās, jo sekas – kuru atcelšanu tie vēlas panākt, izmantojot atcelšanas prasības – jau būtu beigušās.

74. Ir, protams, taisnība, ka saskaņā ar pastāvīgu Tiesas judikatūru, prejudiciālā nolēmuma procedūras pamatā ir nevis konsultatīvu viedokļu sniegšana par vispārīgiem vai hipotētiskiem jautājumiem, bet gan vajadzība faktiski atrisināt strīdu. Tādējādi, Tiesas ieskatā, ja izrādītos, ka

³¹ LES 6. pants ir vispārīga rakstura tiesību norma, kurai nav nozīmes minēto jautājumu analizē (skat. spriedumu, 2025. gada 11. septembris, *Cairo Network* u.c. (no C-764/23 līdz C-766/23, turpmāk tekstā – “spriedums *Cairo Network*”, EU:C:2025:691, 61. punkts un tajā minētā judikatūra)).

prasītāji pamatlietās ir zaudējuši interesi panākt attiecīgo lēmumu atcelšanu, prejudiciālajiem jautājumiem vairs nebūtu nozīmes, lai atrisinātu strīdus, kas tiek izskatīti iesniedzējtiesā, un Tiesai būtu jāatzīst, ka tiesvedība ir jāizbeidz³².

75. Es tomēr nedomāju, ka šajā gadījumā tā ir. Atzīmēšu turklāt, ka tiesas sēdē prasītāji pamatlietās precizēja, ka iesniedzējtiesas veikta strīdīgā lēmuma atcelšana ļautu aizsargāt viņu morālās intereses, dzēšot vai samazinot disciplinārsodu ietekmi uz viņu reputāciju.

Par lietas būtību

76. Vispirms jāatgādina, ka šis jautājums attiecas uz atsevišķiem noteikumiem Likumā Nr. 280/2003, kurā ir noteikti pamatprincipi, kas reglamentē attiecības starp sporta strīdu izšķiršanas sistēmu un valsts tiesu sistēmu.

77. Atbilstošos noteikumus, kuri ir noteikti šajā tiesību aktā, kā tas interpretēts Itālijas Konstitucionālās tiesas judikatūrā, var rezumēt šādi.

78. Efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips un tiesības uz aizstāvību, kas ietverti Konstitūcijā, minētajā tiesību aktā ir “saprātīgi līdzsvaroti” ar “sporta tiesiskā regulējuma autonomijas” principu, kas izriet no tās 2. un 18. panta. Šī līdzsvarošana izpaužas kā tāda “kompetences rezervēšana” par labu sporta strīdu izšķiršanas struktūrām, kas izveidotas Itālijas sporta apvienībās un CONI, saskaņā ar kuru tikai šo struktūru kompetencē ir atcelt tādas disciplinārsodus kā pamatlietā. Savukārt administratīvās tiesas pēc tam, kad ir izsmelti trīs sporta strīdu izšķiršanas līmeņi, saglabā kompetenci piešķirt finansiālu atlīdzību attiecīgajām personām šo disciplinārsodu prettiesiskuma gadījumā.

79. Rakstveida apsvērumos Itālijas valdība apgalvo, ka šajā tiesiskajā regulējumā ir definēta tās “nacionālās identitātes” būtiska pazīme LES 4. panta izpratnē. Šī piezīme, manuprāt, liek atgādināt atbilstošo judikatūru³³.

– Par sasaisti starp LES 4. panta 2. punktu un 19. panta 1. punkta otro daļu

80. LES 4. panta 2. punktā it īpaši ir noteikts, ka Savienība respektē dalībvalstu nacionālo identitāti, kas raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstruktūrām.

81. Sasaistes starp šo pantu un LES 19. panta 1. punkta otro daļu formulējums ir skaidri definēts spriedumos Ungārija/Parlaments un Padome³⁴ un Komisija/Polija (Tiesnešu neatkarība un privātā dzīve)³⁵.

82. Šajos spriedumos Tiesa ir norādījusi, ka nav pamatoti apgalvot, ka prasības, kas – kā pievienošanās un dalības Savienībā nosacījumi – izriet no tādu vērtību un principu ievērošanas kā tiesiskums, efektīva tiesību aizsardzība tiesā un tiesu varas neatkarība, kuri nostiprināti LES 2. pantā un 19. panta 1. punkta otrajā daļā, var ietekmēt dalībvalsts nacionālo identitāti LES

³² Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 22. jūnijs, *État belge* (Apstākļi pēc atgriešanās lēmuma pieņemšanas) (C-711/21 un C-712/21, EU:C:2023:503, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

³³ Attiecībā uz vēl pilnīgāku šīs judikatūras atgādinājumu skat. manus secinājumus lietā Komisija/Polija (Tiesas judikatūras pārbaude *ultra vires* – Savienības tiesību pārkums) (C-448/23, EU:C:2025:165, 61.–69. punkts).

³⁴ Spriedums, 2022. gada 16. februāris (C-156/21, turpmāk tekstā – “spriedums Ungārija/Parlaments un Padome”, EU:C:2022:97).

³⁵ Spriedums, 2023. gada 5. jūnijs (C-204/21, turpmāk tekstā – “spriedums Komisija/Polija”, EU:C:2023:442).

4. panta 2. punkta izpratnē. No tā izriet, ka šī pēdējā minētā tiesību norma, kas jāinterpretē, ņemot vērā tāda paša ranga normas, kuras it īpaši ietvertas LES 2. un 19. pantā, nevar atbrīvot dalībvalstis no pienākuma izpildīt no šīm normām izrietošās prasības. Tādējādi, lai arī – kā izriet no LES 4. panta 2. punkta – Savienība respektē dalībvalstu nacionālo identitāti, kas izpaužas to politiskajās un konstitucionālajās pamatstrukturās, un tāpēc šīm valstīm ir zināma rīcības brīvība, lai nodrošinātu tiesiskuma principu īstenošanu, no tā nekādi neizriet, ka pienākums sasniegt rezultātu dažādās dalībvalstīs varētu būt atšķirīgs. Proti, lai gan dalībvalstīm ir atšķirīga nacionālā identitāte, ko Savienība respektē, tās pievienojas “tiesiskas valsts” izpratnei, kas ir to pašu konstitucionālajām tradīcijām kopīga vērtība un ko tās ir apņēmušās pastāvīgi ievērot. No tā izriet, ka, izvēloties savu attiecīgo konstitucionālo modeli, dalībvalstīm ir jāievēro prasības, kuras izriet no LES 2. panta un 19. panta 1. punkta otrās daļas, kā tos interpretējusi Tiesa³⁶.

83. Galu galā Savienības tiesību pārākuma princips liedz pieņemt interpretāciju, kas ļautu dalībvalstīm atsaukties uz valsts tiesību normām, pat ja tām ir konstitucionāls raksturs, lai nepieļautu Savienības tiesību normu piemērošanu. Tiesai, īstenojot savu ekskluzīvo kompetenci interpretēt Savienības tiesības, ir jāprecizē pārākuma principa tvērums, ņemot vērā šo tiesību atbilstošās normas, un tāvad šis tvērums nevar būt atkarīgs nedz no valsts tiesību normu interpretācijas, nedz no tādas valsts tiesas kā *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) sniegtas Savienības tiesību normu interpretācijas, kura neatbilst Tiesas sniegtajai interpretācijai³⁷.

84. Tādējādi, lai gan nav nekādu šaubu, ka Itālijas Republikai ir tiesības paredzēt autonomu tiesu sistēmu, lai ļautu nacionālām sporta apvienībām aizsargāt savas prerogatīvas attiecībā pret publiskām iestādēm, šādas sistēmas izpausme tiesiskajā regulējumā tomēr nedrīkst aizskart tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

85. Pirms tiek izskatīts jautājums, vai šajā lietā ir noticis šāds aizskārums, ir jāsniedz daži ievada apsvērumi par tās aizsardzības saturu, ko LES 19. panta 1. punkta otrā daļa piedāvā tiesību subjektiem.

– Par LES 19. panta 1. punkta otrās daļas tvērumu

86. Spriedumā *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*³⁸ Tiesa ir norādījusi, ka tiesību, kuras tiesību subjekti gūst no Savienības tiesībām, efektīvas aizsardzības tiesā princips, uz ko ir atsauce LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas ir apstiprināts Hartas 47. pantā. Šis konstatējums ir licis Tiesai precizēt, pirmām kārtām, ka šī pēdējā minētā tiesību norma ir “pienācīgi jāņem vērā”, interpretējot LES 19. panta 1. punkta otro daļu³⁹, un, otrām kārtām, ka tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, kuras garantētas Hartas 47. pantā, *atbilst* pienākums, kas dalībvalstīm noteikts LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā, paredzēt vajadzīgo tiesību aizsardzības līdzekļu sistēmu, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības⁴⁰.

87. Tādējādi Hartas 47. pants ir ticis izmantots, lai noteiktu no LES 19. panta 1. punkta otrās daļas izrietošā pienākuma materiālo saturu trīs aspektos. Pirmkārt, no *organizatoriskā* viedokļa šis pienākums nozīmē, ka instances, kas var interpretēt vai piemērot Savienības tiesības, atbilst

³⁶ Spriedumi Ungārija/Parlaments un Padome (233. un 234. punkts) un Komisija/Polija (72.–74. punkts).

³⁷ Skat. spriedumu Komisija/Polija (77.–79. punkts).

³⁸ Spriedums, 2018. gada 27. februāris (C-64/16, EU:C:2018:117, 35. punkts).

³⁹ Skat. spriedumu, 2021. gada 2. marts, A.B. u.c. (Augstākās tiesas tiesnešu iecelšana – Pārsūdzība) (C-824/18, EU:C:2021:153, 143. punkts).

⁴⁰ Skat. spriedumu, 2021. gada 20. aprīlis, *Repubblica* (C-896/19, EU:C:2021:311, 45. punkts).

prasībām, kuras saistītas ar “tiesas” statusu, piemēram, neatkarības, objektivitātes un “tiesību aktos noteiktas tiesas” statusa prasībām⁴¹. Otrkārt, no *procesuālā viedokļa* minētais pienākums nozīmē, ka šajās instancēs tiek ievērotas dažādas garantijas, kas saistītas ar “lietas taisnīgu izskatīšanu”⁴². Treškārt, attiecībā uz pārbaudes tiesā tvērumu, no sprieduma *Royal Football Club Seraing*⁴³, kas pasludināts pēc tiesvedības rakstveida daļas pabeigšanas izskatāmajā lietā un kas spraigi tika apspriests tiesas sēdē, izriet, ka Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību nozīmē, ka minētās instances var veikt tādu aktu, pasākumu vai rīcības *efektīvu pārbaudi tiesā*, par kuriem tiek apgalvots, ka ar tiem ir aizskartas tiesību subjekta tiesības vai brīvības. Minētajā spriedumā Tiesa arī ir definējusi prasības, kurām šai pārbaudei tiesā jāatbilst, lai to varētu kvalificēt kā *efektīvu*⁴⁴. Šīm prasībām noteikti ir nozīme saistībā ar atbildi, kas būs jāsniedz uz šo prejudiciālo jautājumu.

88. Atgādināšu, ka lietā, kurā tika pasludināts minētais spriedums, runa bija par valsts noteikumiem, ar kuriem trešās valsts tiesas (sporta šķirējtiesa) pieņemtajiem šķirējtiesas nolēmumiem dalībvalsts teritorijā tika piešķirts *res judicata* spēks *inter partes* un līdz ar to arī pierādījuma spēks attiecībās starp strīda pusēm un trešām personām. Tomēr, tā kā tiesa, kurai ir tiesības vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, iepriekš nepārbaudīja šo nolēmumu atbilstību Savienības tiesībām, radās jautājums, vai šādi valsts noteikumi atbilst LESD 19. panta 1. punkta otrajai daļai, lasot to LESD 267. panta un Hartas 47. panta gaismā.

89. Galvenie argumenti, ko Tiesa izklāstījusi savā atbildē, ir apkopoti nākamajos trīs punktos⁴⁵.

90. LESD 19. panta 1. punkta otrajā daļā nav prasīts tiešs tiesību aizsardzības līdzeklis, kas ļautu privātpersonām apstrīdēt šķirējtiesu nolēmumus, ja valsts tiesu sistēmā attiecīgajām privātpersonām ir iespēja *pakārtoti* panākt šo nolēmumu efektīvu pārbaudi tiesā un tādējādi nodrošināt tām Savienības tiesībās garantēto tiesību un brīvību ievērošanu⁴⁶.

91. Lai šī pārbaude tiesā būtu efektīva, tai obligāti nav jāattiecas uz visiem tiesību un faktiskiem jautājumiem, kuriem ir nozīme, lai atrisinātu strīdus, saistībā ar kuriem šie nolēmumi tikuši pieņemti, bet šī pārbaude tiesā pamatoti var būt *ierobežota*. Katrā ziņā attiecīgajām tiesām ir jāspēj pārbaudīt, vai šādi nolēmumi ir saderīgi ar principiem un normām, kas ir daļa no *Savienības sabiedriskās kārtības* un kam ir nozīme attiecīgajā strīdā, piemēram, ar darba ņēmēju pārvietošanās brīvību un pakalpojumu sniegšanas brīvību, kuras nostiprinātas attiecīgi LESD 45. un 56. pantā⁴⁷.

92. Turklāt, ja šīs tiesas uzskata, ka šie paši nolēmumi nav saderīgi ar šiem principiem un normām, tām atbilstoši to attiecīgajai kompetencei un saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesību normām jāspēj noteikt *jebkādas tiesiskās sekas, kas rodas šādas nesaderības konstatēšanas gadījumā*⁴⁸. It īpaši gadījumā, kad runa ir par aprites brīvību pārkāpumu, minētajām tiesām jāspēj

⁴¹ Skat. spriedumus, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 36. punkts); 2023. gada 21. decembris, *Krajowa Rada Sądownictwa* (Tiesneša atstāšana amatā) (C-718/21, EU:C:2023:1015, 58. punkts), un 2024. gada 11. jūlijs, *Hann-Invest u.c.* (C-554/21, C-622/21 un C-727/21, EU:C:2024:594, 55. punkts).

⁴² Skat. it īpaši spriedumu, 2024. gada 28. novembris, PT (Vienošanās starp prokuroru un noziedzīgā nodarījuma izdarītāju) (C-432/22, EU:C:2024:987, 70. punkts). Šajā nozīmē skat. arī secinājumus, kurus nesen esmu sniedzis lietā *Sociedad Civil Catalana* (C-523/24, EU:C:2025:889, 112.–121. punkts).

⁴³ Spriedums, 2025. gada 1. augusts (C-600/23, turpmāk tekstā – “spriedums *Royal Football Club Seraing*”, EU:C:2025:617, 75. punkts).

⁴⁴ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (86. punkts).

⁴⁵ Kā izriet no šā sprieduma, šī argumentācija iekļaujas virzienā, kas noteikts 2023. gada 21. decembra spriedumā *International Skating Union/Komisija* (C-124/21 P, EU:C:2023:1012).

⁴⁶ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (76. un 100. punkts).

⁴⁷ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (84. un 85. punkts).

⁴⁸ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (103. punkts).

ne tikai konstatēt šo pārkāpumu un piespriest atlīdzināt kaitējumu, ko tas radījis attiecīgajām privātpersonām, bet arī *atcelt* lēmumu, kurā šāds pārkāpums pieļauts⁴⁹. Šīm pilnvarām noteikti ir jābūt papildinātām ar pilnvarām noteikt *pagaidu pasākumus*, kas ļauj nodrošināt pilnīgu efektivitāti nolēmumam, kurš tiks pieņemts pēc būtības, tostarp gadījumā, ja šīs pašas tiesas iesniedz Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un aptur tiesvedību, gaidot tās atbildi⁵⁰.

93. Pretēji tam, ko tiesas sēdē izskatāmajās lietās apgalvoja Itālijas valdība, spriedums, ko Tiesa ir pasludinājusi apvienotajās lietās *Cairo Network*, nav tāds, ar kuru var tikt ieviests izņēmums no šiem pēdējiem minētajiem principiem.

94. Paskaidrošu šo apsvērumu. Pēc šīs valdības domām, no sprieduma *Cairo Network* izrietot, ka, lai gan pārbaudes tiesā efektivitāte parasti nozīmē, ka valsts tiesai ir pilnvaras atcelt visas nelabvēlīgās sekas, ko rada akts, kas pieņemts, vai rīcība, kura veikta, pārkāpjot Savienības tiesības, vienkāršas finansiālas atlīdzības piešķiršana var būt pamatota, ja – kā tas ir šajā lietā – šāda atcelšana varētu apdraudēt sabiedrības intereses.

95. Attiecīgie disciplinārsodi, kas piemēroti fiziskām personām, esot saistīti ar soda punktu noteikšanu saistībā ar futbola kluba, kurā šīs personas bija nodarbinātas, klasifikāciju Itālijas premjerlīgas futbola čempionāta (A sērija) ietvaros. Ja būtu bijis iespējams lūgt valsts tiesu atcelt vai grozīt šos disciplinārsodus, vai pat vienkārši uz laiku tos apturēt, nenoteiktība attiecībā uz šā čempionāta galīgo klasifikāciju būtu turpinājusies tik ilgi, ka tas nebūtu savienojams ar prasību izraudzīties valsts komandas, kuras ir kvalificējušās Eiropas sacensībām. Šāda situācija acīmredzami apdraudētu Itālijas futbola čempionāta turpinātību.

96. Šajā ziņā, manuprāt, jāatgādina turpmāk minētais. Protams, ir taisnība, ka spriedumā *Cairo Network* Tiesa ir secinājusi – tas, ka valsts tiesas, kuras kompetencē ir izskatīt prasības, kas celtas par aktiem, kuri saistīti ar radiofrekvenču izmantošanas tiesību piešķiršanu, pilnvaras tiek ierobežotas ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu, obligāti nenozīmē, ka šīs tiesas veiktā pārbaude tiesā nav efektīva⁵¹. Tomēr atšķirībā no izskatāmajām lietām minētais spriedums tika pasludināts jomā, kuru reglamentē Savienības atvasinātās tiesības, it īpaši direktīva elektronisko komunikāciju jomā⁵² un Lēmums (ES) 2017/899 par 470–790 MHz frekvenču joslas izmantošanu Savienībā⁵³.

97. Tas nav nenozīmīgs elements. Proti, pēc Tiesas domām, iespēja valsts tiesām atcelt minētos aktus varēja radīt šķērsli 700 MHz frekvenču joslas pārkonfigurēšanai, kas prasīta Lēmumā 2017/899, un tādējādi apdraudēt pienācīgu 5G darbību Savienībā⁵⁴.

98. No tā secinu – tas, ka ir paredzēta vienkārša iespēja piešķirt finansiālu atlīdzību, izslēdzot iespēju atcelt prettiesisku aktu, ir pamatoti, ja šāda atcelšana varētu apdraudēt kādu no *atbilstošo Savienības tiesību aktu mērķiem*, bet tas tā nav šajā gadījumā.

⁴⁹ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (104. punkts).

⁵⁰ Spriedums *Royal Football Club Seraing* (105. punkts).

⁵¹ Spriedums *Cairo Network* (83. punkts).

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamatdirektīva) (OV 2002, L 108, 33. lpp.).

⁵³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 17. maija Lēmums (OV 2017, L 138, 131. lpp.).

⁵⁴ Spriedums *Cairo Network* (75. un 78. punkts).

– Secinājums par pirmo jautājumu

99. Tātad no tā izriet, ka – attiecībā uz tādiem disciplinārsodiem kā šajā lietā – instancēm, kas atbilst prasībām, kuras saistītas ar “tiesas” statusu Savienības tiesību izpratnē, ir jāveic pārbaude, pat pakārtota, kura attiecas uz šo sodu saderību ar principiem un normām, kas ir daļa no Savienības sabiedriskās kārtības, un kura prettiesiskuma gadījumā var noslēgties ar šo lēmumu atcelšanu.

100. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt, ka LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, lasot to Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tādu lēmumu par disciplinārsodu piemērošanu kā pamatlietā tiesiskuma pārbaude, ko veic “tiesas” Savienības tiesību izpratnē, ir ierobežota ar pakārtotu pārbaudi, kura prettiesiskuma gadījumā var noslēgties tikai un vienīgi ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu personām, kurām šie sodi ir uzlikti. Šīm tiesām ir jāspēj atcelt šādus sodus un vajadzības gadījumā noteikt pagaidu pasākumus, kas ļauj nodrošināt pilnīgu efektivitāti tiesas nolēmumam, kurš tiks pieņemts pēc būtības⁵⁵.

101. Vēlos uzsvērt to, ka manis piedāvātā atbilde ir balstīta uz pieņēmumu, ka Itālijas administratīvo tiesu veiktā pārbaude ir vienīgā pārbaude, ko veic “tiesas” Savienības tiesību izpratnē attiecībā uz tādu lēmumu tiesiskumu, ar kuriem tiek piemēroti sporta disciplinārsodi. Savukārt, ja kāda Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūra, kuras tiesiskuma pārbaudes efektivitāte šajā gadījumā netiek apšaubīta, atbilstu visām prasībām, kas saistītas ar “tiesas” statusu, nekādu LES 19. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpumu nevarētu konstatēt⁵⁶.

102. Tāpēc man šķiet lietderīgi veltīt dažus apsvērumus šai problemātikai, kas attiecas uz Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūru “tiesas” statusu.

– Par Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūru “tiesas” statusu

103. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru kopš sprieduma *Vaassen-Göbbels*⁵⁷ “tiesas” statuss LESD 267. panta izpratnē nozīmē, ka ir izpildīti konkrēti nosacījumi, piemēram, tas, ka institūcija ir izveidota ar likumu, tā ir pastāvīga, tās jurisdikcija ir saistoša, tiesvedība tajā notiek atbilstoši sacīkstes principam, un tas, ka attiecīgā institūcija piemēro tiesību normas, kā arī tā ir neatkarīga⁵⁸.

104. Neatkarības prasība ietver ārējo un iekšējo aspektu. Šis pēdējais minētais aspekts ir saistīts ar “neitralitātes” jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda distance attiecībā pret strīda dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu⁵⁹. Manuprāt, iesniedzējtiesai būtu padziļināti jāpārbauda tieši Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūru neitralitāte.

⁵⁵ Tiesas sēdē CONI apgalvoja, ka sporta strīdu izšķiršanas struktūru lēmumu atcelšana, kas paredzēta CONI sporta strīdu izšķiršanas kodeksa 63. pantā, ļauj pusei, kura saņēmusi administratīvās tiesas atzinumu par disciplinārsoda prettiesiskumu, panākt, ka šis struktūras šajā jautājumā ievēro šis pēdējās minētās tiesas nolēmumu. Pieņemot, ka tas ir pierādīts, šis pēdējais elements, manuprāt nav pietiekams, lai izslēgtu strīdīgo valsts tiesību normu nesaderību ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu, to skatot kopsakarā ar Hartas 47. pantu.

⁵⁶ Šādā gadījumā varētu vienīgi pārbaudīt, vai ar valsts noteikumiem, kuri reglamentē esoša tiesību aizsardzības līdzekļa procesuālo kārtību, tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes nosacījumi, kuri izriet no Hartas 47. panta. Skat. spriedumu, 2021. gada 21. decembris, *Randstad Italia* (C-497/20, EU:C:2021:1037), ko esmu izvērtējis savos secinājumos lietā AW “T” (C-225/22, EU:C:2025:270, 47.–50. punkts).

⁵⁷ Spriedums, 1966. gada 30. jūnijs (61/65, EU:C:1966:39).

⁵⁸ Skat. neseno spriedumu, 2025. gada 1. augusts, *Daka* u.c. (C-422/23, C-455/23, C-459/23, C-486/23 un C-493/23, EU:C:2025:592, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁵⁹ Skat. spriedumu, 2020. gada 21. janvāris, *Banco de Santander* (C-274/14, EU:C:2020:17, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

105. Tādējādi, ņemot vērā pamatlietu kontekstu, šādā pārbaudē nevajadzētu abstrahēties no analīzes juridiskā satvara, kas izriet no sprieduma *Ali Riza* u.c. pret Turciju⁶⁰, ko pasludinājusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk tekstā – “ECT”)⁶¹.

106. Jāatgādina, ka lietas, kurā tika pasludināts minētais spriedums, pamatā bija prasības, kas iesniegtas Turcijas Futbola federācijas (*TFF*) Arbitrāžas komitejā par lēmumiem, ko attiecīgi Strīdu izšķiršanas komiteja (*DRC*) un šīs federācijas Disciplinārā komiteja pieņēmušas attiecībā uz spēlētājiem vai futbola tiesnešiem. Norādījusi, ka Arbitrāžas komitejas locekļus iecēla *TFF* valde (*Board of Directors*), kuru pašu pilnībā iecēla šīs pašas federācijas Kongress (*Congress*), un ka valdei bija plaša rīcības brīvība, īstenojot savas iecelšanas pilnvaras, ECT vispirms izvērtēja jautājumu, vai bija ieviestas pietiekamas garantijas, lai nodrošinātu, ka Arbitrāžas komitejas locekļi pilda savas funkcijas bez ārēja spiediena, un pēc tam – jautājumu, vai Arbitrāžas komitejas sastāvā bija locekļi, kurus var uzskatīt par neatkarīgiem un objektīviem attiecībā pret šajās procedūrās iesaistītajām profesionālajām organizācijām⁶².

107. Attiecībā uz pirmo jautājumu – ECT uzskatīja, ka Arbitrāžas komitejas locekļi nav pasargāti no spiediena, it īpaši no valdes spiediena, jo starp abām šīm struktūrām pastāv vairākas “būtiskas organizatoriskas un strukturālas saiknes”, kas sniedz norādi par “ievērojamu ietekmes līmeni, kāds ir valdei attiecībā uz Arbitrāžas komitejas darbību”⁶³. Lai pamatotu šo secinājumu, ECT ņēma vērā šādus apstākļus. Pirmkārt, pat ja šīs komitejas locekļiem bija nodarbinātības drošība, viņu pilnvaru termiņš atbilda valdes locekļu pilnvaru termiņam. Otrkārt, Arbitrāžas komitejas locekļiem bija tiesības saņemt atalgojumu, kā arī ceļa izdevumu atlīdzību un izmitināšanas pabalstu, kura summas noteica valde. Treškārt, gadījumā, ja puses apstrīd Arbitrāžas komitejas locekļa neatkarību vai objektivitāti, nebija paredzēta nekāda īpaša procedūra.

108. Attiecībā uz otro jautājumu – ECT norādīja, ka gan *TFF* valdi, gan Kongresu lielākoties veido futbola klubu pārstāvji, proti, subjekti, kas nenovēršami bija iesaistīti atsevišķos strīdos, kuri ietilpst Arbitrāžas komitejas kompetencē.

109. Jāatgādina, ka saskaņā ar strīdīgo Itālijas sporta tiesību sistēmu *FIGC* un *CONI* lēmumu par disciplinārsodu piemērošanu pieņemšana ir uzticēta divām federācijas iekšējām struktūrām (Federācijas tiesa un Federācijas apelācijas tiesa) un federācijas ārējai struktūrai (Sporta garantiju kolēģija).

110. Runājot par Federācijas tiesu un Federācijas apelācijas tiesu, to locekļu iecelšanas pilnvaras ir *Consiglio federale* (Federācijas padome)⁶⁴, un šo pilnvaru īstenošanu, šķiet, regulē vienīgi kritērijs par “īpašu kompetenci un pieredzi, kas iegūta sporta tiesību sistēmā”⁶⁵. Risks, ka šo struktūru locekļi tiek pakļauti spiedienam no Federācijas padomes puses, varētu būt liels, jo to pilnvaru

⁶⁰ ECT spriedums, 2020. gada 28. janvāris, *Ali Riza* u.c. pret Turciju (CE:ECHR:2020:0128JUD003022610).

⁶¹ Atgādināšu, ka Hartas 52. panta 3. punktā ir precizēts, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā šajā konvencijā noteiktajām tiesībām. Kā izriet no paskaidrojumiem attiecībā uz Hartas 47. pantu, šā panta otrā daļa atbilst ECPAK 6. panta 1. punktam. Tādējādi Tiesai ir jāgādā, lai tās veiktā Hartas 47. panta otrās daļas interpretācija nodrošinātu aizsardzības līmeni, kas atbilst ECPAK 6. panta 1. punktā garantētajam, kā to ir interpretējusi ECT (skat. spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, Komisija/Polija (Disciplinārie pasākumi pret tiesnešiem) (C-791/19, EU:C:2021:596, 165. punkts un tajā minētā judikatūra)).

⁶² Skat. ECT spriedumu, 2020. gada 28. janvāris, *Ali Riza* u.c. pret Turciju (CE:ECHR:2020:0128JUD003022610, 209. un 217. punkts).

⁶³ ECT spriedums, 2020. gada 28. janvāris, *Ali Riza* u.c. pret Turciju (CE:ECHR:2020:0128JUD003022610, 216. punkts) (brīvs tulkojums).

⁶⁴ Skat. *Statuto della FIGC* (FIGC statūti), kurus ar 2024. gada 20. novembra Lēmumu Nr. 479 apstiprinājusi *CONI* Nacionālā izpildinstitūcija, 27. panta 3. punktu.

⁶⁵ Skat. *FIGC* statūtu 35. panta 1. punktu.

termiņš atbilst federācijas padomdevēju pilnvaru termiņam (četrus gadus termiņš, ko var pagarināt divas reizes) un *Commissione federale di garanzia* (Federācijas garantiju komisija)⁶⁶, kuru arī ieceļ Federācijas padome, ir pilnvaras tos atsaukt *inter alia* “nopietnu praktisku apsvērumu dēļ”⁶⁷.

111. Runājot par Federācijas padomes sastāvu, četrpadsmit no tās divdesmit locekļiem ievēlē dažādas nacionālās futbola līgas⁶⁸, kas savukārt ir futbola klubu veidojums, kuru vadošie darbinieki – kā tas ir šajā gadījumā – var tikt iesaistīti procedūrās minētajās federācijas iekšējās struktūrās.

112. Attiecībā uz Sporta garantiju kolēģiju – tās locekļus ieceļ *CONI Consiglio Nazionale* (Nacionālā padome)⁶⁹. Kolēģijas locekļu pilnvaru termiņš (četri gadi) atbilst šīs padomes locekļu pilnvaru termiņam⁷⁰. Nacionālā padome ieceļ arī *Commissione di garanzia degli organi di giustizia, di controllo e di tutela dell'etica sportiva* (Sporta strīdu izšķiršanas struktūru garantijas, kontroles un sporta ētikas aizsardzības komisija), kurai ir pilnvaras atsaukt Sporta garantiju kolēģijas locekļus⁷¹. Nacionālās padomes sastāvu raksturo tas, ka tajā ietilpst nacionālo sporta federāciju pārstāvji un tiem ir jābūt balsu vairākumam šajā struktūrā⁷².

113. Iesniedzējtiesai, it īpaši ņemot vērā tikko atgādinātos elementus, jāpārbauda, vai kāda no Itālijas sporta strīdu izšķiršanas struktūrām ir “tiesa” Savienības tiesību izpratnē. Ja tas tā būtu, Itālijas likumdevēja izveidotā sporta tiesu sistēma kopumā nebūtu nesaderīga ar LES 19. panta 1. punkta otro daļu.

Secinājumi

114. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) uzdoto pirmo un trešo jautājumu atbildēt šādi:

- 1) LES 19. panta 1. punkta otrā daļa, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tādu lēmumu par disciplinārsodu piemērošanu kā pamatlietā tiesiskuma pārbaude, ko veic “tiesas” Savienības tiesību izpratnē, ir ierobežota ar pakārtotu pārbaudi, kura prettiesiskuma gadījumā var noslēgties tikai un vienīgi ar finansiālas atlīdzības piešķiršanu personām, kurām šie sodi ir uzlikti. Šīm tiesām ir jāspēj atcelt šādus sodus un vajadzības gadījumā noteikt pagaidu pasākumus, kas ļauj nodrošināt pilnīgu efektivitāti tiesas nolēmumam, kurš tiks pieņemts pēc būtības.

⁶⁶ Federācijas garantiju komisija ir struktūra, kuras galvenais uzdevums ir pārbaudīt, vai Federācijas tiesas un Federācijas apelācijas tiesas locekļi atbilst nosacījumiem, kas izvirzīti, lai pildītu šādas funkcijas (skat. 5. panta 3. punktu *Codice di Giustizia Sportiva CONI* (*CONI Sporta strīdu iztiesāšanas kodekss*), kas pieņemts ar Nacionālās padomes 2015. gada 9. novembra Lēmumu Nr. 1538, kurš apstiprināts ar 2015. gada 16. decembra *decreto Presidenza Consiglio dei Ministri* (Ministru padomes priekšsēdētāja dekrēts)).

⁶⁷ Skat. *CONI Sporta strīdu iztiesāšanas kodeksa* 5. panta 3. punktu un *FIGC statūtu* 34. pantu.

⁶⁸ Skat. *FIGC statūtu* 26. pantu.

⁶⁹ Skat. *CONI statūtu* 6. panta 4. punkta 11) apakšpunktu.

⁷⁰ Skat. *CONI statūtu* 5. panta 2. punktu un 12.*bis* panta 7. punktu.

⁷¹ Skat. *CONI statūtu* 13.*ter* panta 3. punktu.

⁷² Skat. *CONI statūtu* 6. panta 3. punktu.

- 2) LESD 45. un 56. pants jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj to, ka tāds valsts tiesiskais regulējums kā šajā lietā ļauj sporta struktūrām uzlikt sporta kluba vadošam darbiniekam disciplinārsodu, saskaņā ar kuru viņam 24 mēnešus ir aizliegts veikt profesionālo darbību valsts un starptautiskā līmenī, ar nosacījumu, ka šis tiesiskais regulējums un sodi, kuri paredzēti, lai nodrošinātu tā ievērošanu, ir pamatoti ar leģitīma vispārējo interešu mērķa īstenošanu un šo sodu noteikšanu regulē pārskatāmi, objektīvi, nediskriminējoši un samērīgi kritēriji. Tāpat LESD 101. un 102. pants pieļauj šādu valsts tiesisko regulējumu.